

Bryssel, 19. lokakuuta 2026
(OR. en)

14650/26

SOC 674
COH 165
ENER 664
EMPL 390
ENV 1255
ECOFIN 1332

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Neuvoston suositus asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjumisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena TSTK-neuvoston istunnossaan 19. lokakuuta 2026 hyväksymä neuvoston suositus asiakohdassa mainitusta aiheesta.

2026/0105 (NLE)

NEUVOSTON SUOSITUS**asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjumisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan yhdessä 153 artiklan 1 kohdan j alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaan unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 151 artiklan mukaan unionin ja jäsenvaltioiden tavoitteina ovat muun muassa työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen, riittävä sosiaalinen suojeleminen ja syrjäytymisen torjuminen.
- (2) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 34 artiklassa unioni tunnustaa oikeuden toimeentuloturvaan ja asumisen tukeen tarkoituksena turvata ihmisarvoinen elämä jokaiselle, jolla ei ole riittävästi varoja, unionin oikeuden sekä kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisesti, ja kunnioittaa tätä oikeutta.

- (3) Euroopan sosiaalisen peruskirjan (tarkistettu)¹ 31 artiklassa vahvistetaan, että kaikki sopimuspuolet ovat sitoutuneet edistämään kohtuutasoisen asunnon saantia, ehkäisemään ja vähentämään asunnottomuutta pyrkien sen asteittaiseen poistamiseen sekä tekemään asumisen kustannuksista kohtuullisia siten, että niilläkin, joilla ei ole riittäviä varoja, olisi mahdollisuus asumiseen.
- (4) Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio antoivat marraskuussa 2017 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen². Periaatteessa 19 säädetään, että kaikille tarvitseville on tarjottava sosiaalista vuokra-asuntoa tai laadukasta asumisapua ja suojaa pakkohäätöä vastaan. Siinä todetaan myös, että asunnottomille on tarjottava riittävää suojaa ja riittäviä palveluja heidän sosiaalisen osallisuutensa edistämiseksi.
- (5) Lasten oikeuksia koskevan EU:n strategian mukaisesti eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta annetussa neuvoston suosituksessa (EU) 2021/1004³ jäsenvaltioita kehoitetaan muun muassa takaamaan avun tarpeessa oleville lapsille riittävän asunnon tosiasiallinen saannin ja kiinnittämään erityistä huomiota lasten ja perheiden asunnottomuuden ehkäisemiseen ja siihen puuttumiseen. Riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi 30 päivänä tammikuuta 2023 annetussa neuvoston suosituksessa⁴ kehoitetaan yhdistämään riittävä toimeentulotuki, osallisuutta edistävät työmarkkinat ja yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistavien palvelujen ja peruspalvelujen saatavuus, mukaan lukien asuminen. Yhteisötalouden toimintaedellytysten kehittämisestä 27 päivänä marraskuuta 2023 annetussa neuvoston suosituksessa⁵ kehoitetaan jäsenvaltioita tunnustamaan yhteisötalouden asema ja tukemaan sitä tiiviissä yhteistyössä julkisesti saatavilla olevien sosiaalipalvelujen kanssa tarjoamalla esteettömiä ja laadukkaita sosiaali- ja hoitopalveluja ja asuntoja myös heikommassa asemassa olevat ryhmät huomioon ottaen.

¹ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=163>.

² Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista.

³ Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2021, eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta (EUVL L 223, 22.6.2021, s. 14).

⁴ Neuvoston suositus, annettu 30 päivänä tammikuuta 2023, riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi (EUVL C 41, 3.2.2023, s. 1).

⁵ Neuvoston suositus, annettu 27 päivänä marraskuuta 2023, yhteisötalouden toimintaedellytysten kehittämisestä (EUVL C, C/2023/1344, 29.11.2023).

- (6) Sukupuolten tasa-arvostrategiassa 2026–2030⁶ korostetaan, että epävarmat asuinolot koskevat erityisesti naisia, koska he ovat yliedustettuina yksinhuoltajien, ikääntyneiden ja sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrien keskuudessa. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetussa direktiivissä (EU) 2024/1385⁷ kehoitetaan jäsenvaltioita varmistamaan muun muassa, että tukipalvelut tarjoavat uhreille asunnon saantiin liittyvää tietoa ja tukea.
- (7) Romanian tasa-arvosta, osallisuudesta ja osallistumisesta 12 päivänä maaliskuuta 2021 annetussa neuvoston suosituksessa⁸ kehoitetaan jäsenvaltioita varmistamaan romanien yhdenvertaisen kohtelun muun muassa asianmukaisten ja eriytymättömien asuntojen sekä keskeisten palvelujen saatavuuden osalta.⁹ Hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskevassa strategiassa 2026–2030¹⁰ painotetaan, että syrjintä ja sosiaalisen hyväksynnän puute lisäävät hlbtq+ -henkilöiden köyhyyttä ja asunnottomuutta. Tiedonannossaan Vuoteen 2030 ulottuvan vammaisten oikeuksia koskevan EU:n strategian tehostaminen komissio kehottaa varmistamaan, että vammaisten henkilöiden saatavilla on kohtuuhintaisia ja esteettömiä asuntoja vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen mukaisesti.

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (COM(2026) 113 final): Sukupuolten tasa-arvostrategia 2026–2030.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1385, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta (EUVL L, 2024/1385, 24.5.2024).

⁸ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2021, romanien tasa-arvosta, osallisuudesta ja osallistumisesta (EUVL C 93, 19.3.2021, s. 1).

⁹ Täydennetään komission tiedonannolla Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Tasa-arvon unioni: romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskeva EU:n strategiakehys, COM(2020) 620 final.

¹⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Tasa-arvon unioni: hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2026–2030, COM(2025) 725 final.

- (8) Kohtuuhintaisen ja laadukkaan pitkäaikaishoidon saatavuudesta 8 päivänä joulukuuta 2022 annetussa neuvoston suosituksessa¹¹ suositellaan, että jäsenvaltiot kehittävät ja/tai parantavat virallisia pitkäaikaishoitopalveluja, erityisesti kotihoitoa ja yhteisöpohjaista hoitoa. Yksilön muuttuviin hoitotarpeisiin mukautettu asuminen on ikääntymisen perusedellytys, joka mahdollistaa kotihoidon tarjoamisen ja auttaa välttämään tarpeetonta laitoshoidon käyttöä.
- (9) Kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2024/1346¹² säädetään, että kansainvälistä suojelua hakevilla henkilöillä on oikeus aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin, joihin kuuluvat majoitus, ruoka, vaatetus, henkilökohtaiset hygieniatuotteet ja päivittäisiin menoihin tarkoitettu etuus, ja että kaikkialla EU:ssa sovelletaan yhdenmukaistettuja vaatimuksia.
- (10) Maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/92/EU¹³ eli maksutilidirektiivin 16 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että unionissa laillisesti asuvilla kuluttajilla, myös niillä, joilla ei ole pysyvää osoitetta, on oikeus avata jäsenvaltion alueella sijaitsevan luottolaitoksen ylläpitämä perusmaksutili ja käyttää sitä. Tätä oikeutta on sovellettava kuluttajan asuinpaikasta riippumatta.

¹¹ Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, kohtuuhintaisen ja laadukkaan pitkäaikaishoidon saatavuudesta (EUVL C 476, 15.12.2022, s. 1).

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1346, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (EUVL L, 2024/1346, 22.5.2024).

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/92/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 214).

- (11) EU:n toimielimet, jäsenvaltiot, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisjärjestöt allekirjoittivat 21 päivänä kesäkuuta 2021 Lissabonin julistuksen asunnottomuuden vähentämistä käsittelevästä eurooppalaisesta foorumista¹⁴. Kaikki allekirjoittajat sitoutuivat perustamaan asunnottomuuden vähentämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin, jolla edistetään henkilökeskeisten, asuntolähtöisten ja yhdenmukaisen lähestymistapojen suunnittelua ja täytäntöönpanoa, ja työskentelemään asunnottomuuden poistamiseksi Euroopan unionista vuoteen 2030 mennessä, jotta
- i) kukaan ei asuisi kadulla esteettömän, turvallisen ja asianmukaisen hätämajoituksen puuttumisen vuoksi;
 - ii) kukaan ei asuisi hätä- tai väliaikaismajoituksessa pidempään kuin pysyvän asumisratkaisun löytyminen edellyttää;
 - iii) ketään ei kotiutettaisi laitoksesta (kuten vankilasta, sairaalasta tai hoitolaitoksesta), jos tarjolla ei ole asianmukaista asuntoa;
 - iv) hädät olisi estettävä aina, kun se on mahdollista eikä ketään hädettäisi ilman, että häntä autetaan tarvittaessa löytämään asianmukainen asumisratkaisu;
 - v) ketään ei syrjittäisi asunnottomuuden vuoksi.
- (12) Asunnottomuuden vähentämistä käsittelevä eurooppalainen foorumi on EU:n tason vakiintunut yhteistyökehys asunnottomuuden alalla. Se tarjoaa yhteistyöfoorumin tietämyksen lisäämiselle, keskinäiselle oppimiselle sekä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien väliselle yhteistyölle, mikä edistää näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja vahvistaa täytäntöönpanovalmiuksia, myös asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ehkäisemisen ja siihen puuttumisen osalta.

¹⁴ Lissabonin julistus asunnottomuuden vähentämistä käsittelevästä eurooppalaisesta foorumista (annettu 21 päivänä kesäkuuta 2021, Lissabon, Portugali).

- (13) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria käsitelleessä korkean tason konferenssissa 16 päivänä huhtikuuta 2024 allekirjoitetussa La Hulpen julistuksessa¹⁵ vahvistetaan, että asunnottomuus on edelleen ongelma monissa jäsenvaltioissa, ja kehoitetaan jatkamaan toimia esteettömän, tehokkaan, vihreän ja kohtuuhintaisen sosiaalisen asuntotarjonnan alalla, jotta voidaan vastata kaikkien asumistarpeisiin, poistaa asunnottomuus ja edistää asunto ensin -toimintamallia. Julistuksessa tunnustetaan myös asunnottomuuden vähentämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin merkitys.
- (14) Euroopan parlamentti korosti 24 päivänä marraskuuta 2020 antamassaan päätöslauselmassa¹⁶, että mahdollisuus asuntoon on kaikkien ihmisten perusihmisoikeus, ja kehotti komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan tehokkaampia toimia asunnottomuuden poistamiseksi EU:sta vuoteen 2030 mennessä. Euroopan parlamentti korosti 10 päivänä maaliskuuta 2026 antamassaan päätöslauselmassa¹⁷, että tarvitaan eurooppalainen toimintamalli ja ratkaisuja ihmisarvoisten ja kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden varmistamiseksi, ja kehotti jäsenvaltioita kehittämään ja panemaan täytäntöön asuntolähtöisiä strategioita asunnottomuuden vähentämiseksi. Lisäksi päätöslauselmassa komissiota kehoitetaan antamaan asunnottomuuden torjuntaan politiikkatukea ja seuraamaan asiassa saavutettua edistystä.

¹⁵ La Hulpen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tulevaisuudesta (annettu 16 päivänä huhtikuuta 2024, La Hulpe, Belgia).

¹⁶ Euroopan parlamentin päätöslauselma 24. marraskuuta 2020 asunnottomuuden vähentämisestä Euroopan unionissa (2020/2802(RSP)).

¹⁷ Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. maaliskuuta 2026 asuntokriisistä Euroopan unionissa ja ratkaisuehdotuksista ihmisarvoiseen, kestävään ja kohtuuhintaiseen asumiseen (2025/2070(INI)).

- (15) Asunnottomuuden tilastolliset määritelmät asetetaan väestö- ja asuntolaskennoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 763/2008 soveltamissäännöistä aihealueiden sekä niiden erittelyiden kuvausten osalta 22 päivänä maaliskuuta 2017 annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/543¹⁸, jota sovelletaan vuoden 2027 loppuun. Euroopan väestö- ja asuntotilastoista 26 päivänä marraskuuta 2025 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2025/2458¹⁹ tarjoaa vuodesta 2028 alkaen uuden oikeudellisen kehyksen näille määritelmille, ja siinä säädetään muun muassa pilotti- ja toteutettavuustutkimuksista.
- (16) Euroopan alueiden komitea suhtautui 2 päivänä joulukuuta 2021 antamassaan asunnottomuuden poistamista Euroopan unionista koskevassa lausunnossa²⁰ myönteisesti foorumin käynnistämiseen ja korosti neljää tärkeää toiminta-alaa, joita ovat vastavuoroinen oppiminen, rahoituksen saatavuuden edistäminen, tiedonkeruu ja politiikan edistymisen seuranta sekä lupaavien innovaatioiden kartoittaminen ja niiden laajemman käytön edistäminen.
- (17) Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi 13 päivänä joulukuuta 2023 lausunnon aiheesta ”EU:n kehys asunto ensin -periaatteeseen pohjautuville kansallisille asunnottomuusstrategioille”²¹, jossa se kehotti laatimaan EU:n asunnottomuusstrategian, jonka pohjalta kansalliset asunnottomuudentorjuntapolitiikat voidaan ottaa huomioon eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ehdotti myös, että strategian tueksi olisi annettava asunnottomuutta koskeva neuvoston suositus.
-
- ¹⁸ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/543, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2017, väestö- ja asuntolaskennoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 763/2008 soveltamissäännöistä aihealueiden sekä niiden erittelyiden kuvausten osalta (EUVL L 78, 23.3.2017, s. 13).
- ¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2025/2458, annettu 26 päivänä marraskuuta 2025, Euroopan väestö- ja asuntotilastoista, asetuksen (EY) N:o 862/2007 muuttamisesta ja asetusten (EY) N:o 763/2008 ja (EU) N:o 1260/2013 kumoamisesta (EUVL L, 2025/2458, 12.12.2025).
- ²⁰ Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Asunnottomuuden poistaminen Euroopan unionista – paikallinen ja alueellinen näkökulma” (EUVL C 97, 28.2.2022, s. 26).
- ²¹ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto 2023/01741 aiheesta ”EU:n kehys asunto ensin -periaatteeseen pohjautuville kansallisille asunnottomuusstrategioille”.

- (18) Yhteisessä työllisyysraportissa²² 2026 todetaan, että jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa toteutettava toimia tukeakseen kohtuuhintaisten asuntojen, sosiaalisen asuntotuotannon tai riittävän asumistuen saatavuutta, ehkäistäkseen ja torjuakseen asunnottomuutta kaikkein äärimmäisimpänä köyhyyden muotona, puuttuakseen sosiaaliseen syrjäytymiseen yhdennettyjen, henkilökeskeisten ja asuntolähtöisten strategisten lähestymistapojen kautta sekä edistääkseen asuntojen ja sosiaalisen asuntotuotannon uudistamista.
- (19) Kohtuuhintaista asumista koskevassa eurooppalaisessa suunnitelmassa²³, jonka komissio hyväksyi 16 päivänä joulukuuta 2025, todetaan, että asumiskustannusten nousu ja kohtuuhintaisten asuntojen rajallinen saatavuus vaikuttavat suhteettomasti joihinkin ryhmiin ja että asunnottomuus on jatkuva ja monimutkainen haaste, johon on vastattava asuntolähtöisillä ratkaisulla (kuten asunto ensin -periaate) ja köyhyyden ja syrjäytymisen torjuntaan tähtäävillä yhdennetyillä toimilla.
- (20) Komission 6 päivänä toukokuuta 2026 hyväksymässä ensimmäisessä EU:n köyhyydentorjuntastrategiassa todetaan, että asumisen hinta aiheuttaa erityisiä haasteita köyhyydessä eläville tai köyhyysvaarassa oleville henkilöille ja että mahdollisuus kohtuuhintaiseen, kestävään ja laadukkaaseen asumiseen on välttämätön edellytys yhteiskuntaan ja työmarkkinoille integroitumiseksi.
- (21) Vuoteen 2030 ulottuvissa YK:n kestävän kehityksen tavoitteissa 1 ja 11 kehoitetaan poistamaan äärimmäinen köyhyys, myös asunnottomuus, kaikkialta ja varmistamaan, että kaikilla on mahdollisuus asianmukaiseen, turvalliseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen.
- (22) Asunnottomuus on edelleen kaikkein äärimmäisin ja näkyvin köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen ilmentymä Euroopan unionissa. Se vaikuttaa yksilöihin ja perheisiin kaikissa jäsenvaltioissa ja heikentää unionin perustana olevia ihmisarvon, tasa-arvon ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteita. Tähänastisista ponnisteluista huolimatta asunnottomuus on kasvussa useissa jäsenvaltioissa, ja sen arvioidaan vaikuttavan yli miljoonaan henkilöön.²⁴

²² Euroopan komissio: Työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto, Joint employment report 2026 – Hyväksytty TSTK-neuvostossa 9. maaliskuuta 2026, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2026.

²³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (COM(2025) 1025 final): Kohtuuhintaista asumista koskeva eurooppalainen suunnitelma.

²⁴ OECD:n tietokanta kohtuuhintaisesta asumisesta: ”OECD Affordable Housing Database” | OECD.

- (23) Asuntomarkkinoilta syrjäytymisellä tarkoitetaan yksilön tai kotitalouden kyvyttömyyttä saada kunnollista, pysyvää asuntoa tai asua pysyvästi asunnossa, joka on turvallisuutta, oikeusturvaa, saavutettavuutta ja kohtuuhintaisuutta koskevien perusvaatimusten mukainen. Sen näkyvin ja äärimmäisin muoto on asunnottomuus, ja sen piiriin kuuluvat muun muassa kadulla asuvat sekä asunnottomille tarjottavassa hätä- ja tilapäismajoituksessa olevat henkilöt. Asuntomarkkinoilta syrjäytyminen on kuitenkin tätä laajempaa ja kattaa myös ne, joilla on katto päänsä päällä mutta jotka elävät epäasianmukaisissa olosuhteissa tai asunnottomuusuhan alla. Asunnottomuusuhan alaisuudesta on kyse, jos henkilöihin kohdistuu hädän tai perheväkivallan uhka tai jos heillä ei ole pysyviä vuokrasopimuksia. Epäasianmukaisista asuinoloista on kyse, jos henkilöt asuvat laadultaan ala-arvoisissa asunnoissa, joista puuttuu perusmukavuuksia (kuten huuhteleva sisä-wc tai peseytymistilat). Asunnot voivat olla erittäin huonokuntoisia, äärimmäisen ahtaita tai eivät sovellu henkilöille, joilla on lisätarpeita (kuten ikääntyneille, vammaisille henkilöille tai pitkäaikaishoitoa tarvitseville henkilöille).
- (24) Asunto on keskeinen terveyteen, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja yhteenkuuluvuuteen vaikuttava sosiaalinen tekijä, ja asunnon puute, huonolaatuiset asunnot tai eriytetyissä asuinympäristöissä asuminen voi heikentää yksilöiden ja yhteisöjen elämänlaatua, mukaan lukien henkinen ja fyysinen terveys, hyvinvointi, työllisyys ja koulutusmahdollisuudet.
- (25) Asuntomarkkinoilta syrjäytymistä ja asunnottomuutta ohjaa rakenteellisista, institutionaalisista ja henkilökohtaisista tekijöistä koostuva monimutkainen kokonaisuus. Tällaisia tekijöitä ovat köyhyys, työttömyys, sosiaalisen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon tai laadukkaan asumistuen riittämättömyys, syrjintä, heikko psyykkinen ja fyysinen terveys, päihteiden väärinkäyttö ja perheväkivalta.
- (26) Unionissa vuonna 2024 lähes 6 prosenttia 16 vuotta täyttäneistä kansalaisista, jotka olivat etsineet asuntoa viiden viime vuoden aikana, ilmoitti kokeneensa syrjintää ainakin kerran. Syrjintää kokeneiden osuus oli köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevilla kaksinkertainen (10 prosenttia) muihin verrattuna (5 prosenttia). Noin 17 prosenttia unionin väestöstä asui vuonna 2024 ahtaissa kodeissa.

- (27) Sosiaaliperusteisten ja kohtuuhintaisten asuntojen puute on merkittävä este asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjunnassa. Asuntojen nimellishinnat nousivat unionissa vuosien 2013 ja 2024 välisenä aikana yli 60 prosenttia eli nopeammin kuin kotitalouksien tulot, ja useissa jäsenvaltioissa nimellishinnat nousivat keskimäärin jopa yli 220 prosenttia. Samaan aikaan keskimääräiset vuokrat ovat nousseet noin 20 prosenttia, ja uusiin vuokrasopimuksiin perustuvat vuokrat ovat huomattavasti vanhoja sopimuksia korkeampia etenkin kaupunki- ja matkailualueilla. Asumiskustannukset, kuten vesi, sähkö, lämmitys ja jäähdytys, kaasu ja muut polttoaineet, ovat nousseet 17 jäsenvaltiossa unionin keskiarvoon verrattuna. Joissakin jäsenvaltioissa asumiskustannukset ovat yli 80 prosenttia EU:n keskiarvoa korkeammat, kun taas kymmenessä jäsenvaltiossa kustannukset ovat laskeneet.
- (28) Asuntotarjonta ei ole pysynyt täysin kasvavan kysynnän tasalla muun muassa korkeiden rakennuskustannusten, innovaatiovajeiden, ammattitaitoisen työvoiman puuttumisen, muuttoliikkeen ja liiallisen byrokratian vuoksi. Etenkin rakentamisen hinnat ovat nousseet unionissa 56 prosenttia vuosien 2010 ja 2024 välillä, ja joissakin jäsenvaltioissa hinnat ovat nousseet yli 170 prosenttia. Asuntojen rakennuslupien määrä (asuntojen lukumäärä) on vähentynyt 22 prosenttia vuosina 2021–2024, eikä olemassa olevaa asuntokantaa ole hyödynnetty kokonaan, sillä noin 20 prosenttia EU:n alueen asunnoista on tyhjillään tai vajaakäytössä (mukaan lukien kausi- ja toissijaiset asunnot sekä sijoitusasunnot, joita ei käytetä ensisijaisena asuntona).

- (29) Tätä taustaa vasten sosiaalisen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisääminen on ratkaisevan tärkeää asuntomarkkinoilta syrjäytymiseen puuttumiseksi. Lisäinvestointeja tarvitaan erityisesti uusien asuntojen rakentamisen tukemiseen, kunnostamiseen ja mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien vajaakäytössä tai tyhjiillään olevien asuntojen tehokkaampaan hyödyntämiseen. Toimijoita tulisi kannustaa lisäämään yksityisten kiinteistöjen vuokraamista ja olemassa olevan rakennuskannan, kuten toimistorakennusten, käyttötarkoituksen muuttamista. Yleisiin taloudellisiin etuihin liittyviä palveluja koskevien valtiontukisääntöjen tarkistaminen osana kohtuuhintaista asumista koskevaa eurooppalaista suunnitelmaa ja EU:n koheesiopolitiikan rahastojen tarkistamiseen liittyvää asetusta²⁵ edistää sellaisten puitteiden kehittämistä, jotka mahdollistavat investointien tekemisen sosiaaliseen ja kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon (väliarvioinnin mukaan jäsenvaltiot ja alueet ovat kohdentaneet kohtuuhintaiseen ja kestäväan asuntotuotantoon uudelleen vähintään 3,3 miljardia euroa maaliskuuhun 2026 mennessä). Keskipitkän aikavälin sääntelyyn liittyvät joustomahdollisuudet ja mahdollisuus lisätä unionin yhteisrahoitusosuutta asuntoinvestoinneissa ovat edelleen käytettävissä, jotta uudelleenkohdentamista voidaan tukea vuosiin 2029–2030 asti.
- (30) Uusi eurooppalainen Bauhaus -aloitteen periaatteiden mukaisesti asianmukaisten, kestävien, kohtuuhintaisten ja laadukkaiden asuntojen saatavuutta olisi pidettävä osana laajempaa sosiaalista ja alueellista ekosysteemiä, joka tukee osallisuutta, yhteisöelämää, työvoiman liikkuvuutta, koulutuksen saatavuutta, terveydenhuoltoa, pitkäaikaishoitoa, itsenäistä asumista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Asuntopolitiikka on tehokkaampaa ja luo sosiaalista lisäarvoa, kun se yhdistetään paikallaisiin toimiin ja yhteisön infrastruktuuriin ja palveluihin ja kun sen tarkoituksena on edistää osallistavia, kestäviä asuinalueita, jotka vastaavat asukkaiden tarpeita.

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategiaan haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta (EUVL L, 2025/1914, 19.9.2025).

- (31) Tarjonnan ja kohtuuhintaisuuden lisäämiseksi jäsenvaltiot voivat kansallisista olosuhteista riippuen hyödyntää erilaisia asumismalleja, kuten sosiaalista ja julkista asuntotarjontaa, omakustannusvuokrajärjestelmiä ja rajallista voittoa tavoittelevaa asuntotarjontaa, asunto-osakeyhtiöitä, tuetun vuokra-asumisen asuntovälitystä sekä muita voittoa tavoittelemattomia tai yleisen edun mukaisia malleja. Nämä usein yhteisötalouden organisaatioiden tuottamat mallit voivat edistää pitkän aikavälin kohtuuhintaisuutta, vähentää keinottelulle altistumista ja auttaa hyödyntämään paremmin olemassa olevia asuntoja, maata ja investointeja. Innovatiiviset yhteisasumismallit, kuten monisukupolvinen asuminen, yhteisasuminen ja yhteiskäyttötilajärjestelyt, voivat myös auttaa torjumaan sosiaaliseen eristyneisyyteen, rakennusten vajaakäyttöön ja paikalliseen asuntopulaan liittyviä haasteita. Keskinäisen oppimisen kautta voidaan saada tietoa muissa jäsenvaltioissa jo toteutetuista onnistuneista malleista.
- (32) Asumisjärjestelmät voivat vaihdella jäsenvaltioittain. Sosiaalinen asuntotuotanto on todettu erittäin hyväksi monissa jäsenvaltioissa, kun taas toisissa jäsenvaltioissa käytetään muita järjestelmiä. Lisäksi sosiaalisen asuntotuotannon ja kohtuuhintaisen asumisen käsitteet ymmärretään eri tavoin eri jäsenvaltioissa kansallisten olosuhteiden ja institutionaalisten kehysten mukaisesti.
- (33) Sosiaalisen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon laajentaminen edellyttää vakaita hallinto- ja investointikehyksiä, mukaan lukien julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet, yleisen edun mukaiset kumppanuudet sekä uudet ja laajennetut julkisen ja yksityisen sektorin sekä ihmisten väliset kumppanuudet (joissa keskitytään mahdollisten asukkaiden integrointiin). Viranomaisten, yhteisötalouden organisaatioiden, sosiaaliperusteisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjoajien, yksityisten rakennuttajien, oppilaitosten, työnantajien, rahoituslaitosten ja muiden sidosryhmien välinen yhteistyö on tärkeää. Sekarahoitus, kustannusperusteiset vuokrat, uusiutuvat rahastot, julkiset takaukset, pitkäaikaiset julkisten maa-alueiden vuokrasopimukset ja muut yleishyödylliset rahoitusmekanismat voivat edistää pitkäjänteisen pääoman mobilisoimista ja helpottaa pitkän aikavälin kohtuuhintaisuutta. Lisäksi jäsenvaltiot voivat edistää ja tukea innovatiivisia ja osallistavia, alhaalta ylöspäin suuntautuvia asuntohankkeita, joissa tulevat asukkaat suunnittelevat ja rahoittavat asuntohankkeensa kollektiivisesti.

- (34) Asuntomarkkinoilta syrjäytyminen ja asunnottomuus voivat vaikuttaa suhteettomasti tiettyihin kansalaisryhmiin, joiden laajuus ja koostumus vaihtelevat huomattavasti kansallisten, alueellisten ja paikallisten olosuhteiden mukaan. Tietyt henkilöt ja ryhmät voivat kohdata erityisiä ja päällekkäisiä haasteita asuntojen saatavuudessa, ja heidän kohdallaan asuntomarkkinoilta syrjäytymisen tai asunnottomuuden riski on suurempi. Tällaisia ovat esimerkiksi nuoret (kuten opiskelijat, joilla ei ole varaa tai jotka eivät pääse opiskelija-asuntoon, tai laitoshoidosta tai vaihtoehtoisesesta hoidosta poistuvat nuoret), työttömät, työssäkäyvät köyhät, haavoittuvassa asemassa olevat perheet (myös yksinhuoltajat ja monilapsiset suurperheet), sukupuolistuneen väkivallan uhrin ja siitä selviytyneet, vammaiset henkilöt tai pitkäaikaishoidon tarpeessa olevat henkilöt, epävarmoissa asuinoloissa elävät ikääntyneet sekä romanit, maahanmuuttajataustaiset henkilöt, rodullisiin tai etnisiin vähemmistöihin kuuluvat ja hlbtq+ -henkilöt.
- (35) Asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden ehkäiseminen yhdistettynä asianmukaisen, turvatuun asunnon saamiseen ja kokonaisvaltaisiin henkilökeskeisiin tukipalveluihin, kuten integroituihin sosiaalipalveluihin, kuuluvat tehokkaimpiin tapoihin poistaa asunnottomuus. Jäsenvaltioita olisi kehoitettava lujittamaan ennaltaehkäiseviä toimintapolitiikkoja, jotka kattavat yleiset ennaltaehkäisytoimet, riskiryhmiin kohdistuvat alkupään toimet, kriisien ehkäisyn tilanteissa, joissa henkilöä tai kotitaloutta uhkaa välitön asunnottomuus, sekä hätätilanteisiin laaditut toimet, jotta voidaan varmistaa tilapäismajoituksen oikea-aikainen saatavuus.
- (36) Varhaisen puuttumisen välineitä, kuten vuokra- ja asuntolainarästien sovittelua, velkaneuvontaa, vuokralaisten ja vuokranantajien oikeuksia koskevaa oikeudellista neuvontaa, varhaisvaroitusjärjestelmiä tai lyhytaikaista rahoitustukea, ei ole johdonmukaisesti saatavilla kaikissa jäsenvaltioissa, mutta näiden mekanismien vahvistaminen olisi olennaisen tärkeää asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehokkaasti.
- (37) Pakkohäätöjen²⁶ ehkäiseminen ja tuen tarjoaminen uudelleensijoitusten aikana edellyttää oikeudenmukaista oikeudellista kehystä vuokralaisten turvan, vakaan asumistilanteen ja vuokranantajien oikeuksien osalta. Yhteistyö paikallisviranomaisten, sosiaalipalvelujen ja sovitteluvaihtoehtojen, kuten sosiaaliperusteisten asuntojen välittäjien, kanssa voi pienentää asunnottomuuden riskiä ja helpottaa siirtymiä.

²⁶ ”Pakkohäätö”, sellaisena kuin se on määritelty YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komiteassa, ks. yleiskommentti nro 7 (1997): ”The right to adequate housing: forced evictions” (20.5.1997).

- (38) Asuntolähtöiset toimintatavat, kuten asunto ensin -malli, jossa yhdistyvät pysyvän asunnon nopea saatavuus sekä yksilölliset ja integroidut tukipalvelut, ovat tuottaneet kestäviä myönteisiä tuloksia asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden ehkäisemisessä ja vähentämisessä sekä sosiaalisen ja taloudellisen yhdentymisen edistämisessä.
- (39) Avun saantia koskevat hallinnolliset vaatimukset, kuten velvollisuus esittää todiste pysyvästä oleskelusta, voivat luoda esteitä asunnottomuutta kokeville tai asuntomarkkinoilta syrjäytyneille henkilöille. Tällaisten vaatimusten poistaminen tai mukauttaminen tarvittaessa voi parantaa saatavilla olevan tuen hyödyntämistä ja auttaa puuttumaan asuntomarkkinoilta syrjäytymisen perimmäisiin syihin.
- (40) Asumiskustannusten nousu ja sosiaalisten ja kohtuuhintaisten asuntojen rajallinen saatavuus voivat haitata liikkuvuutta työmarkkinoilla, koska ihmiset eivät välttämättä pysty muuttamaan alueille, joilla on työllistymismahdollisuuksia. Tämä voi vaikuttaa kilpailukykyyn ja talouskasvuun. Asuntojen kohtuuhintaisuuteen ja saatavuuteen puuttuminen on ratkaisevan tärkeä osa työmarkkinoille osallistumisen tukemista ja työmarkkinoiden tehokkaan toiminnan varmistamista.
- (41) Eri jäsenvaltioissa käytettyjen määritelmien, seurantajärjestelmien ja tiedonkeruumenetelmien erot rajoittavat vertailukelpoisten asunnottomuutta koskevien tietojen saatavuutta unionin tasolla.
- (42) Luotettavat, asiaankuuluvat ja säännöllisesti kerätyt tiedot ja tilastollinen näyttö asuntomarkkinoilta syrjäytymisestä ja asunnottomuudesta ovat ratkaisevan tärkeitä tehokkaan toimintapolitiikan suunnittelun, seurannan ja arvioinnin kannalta, sillä ne auttavat arvioimaan edistymistä lisäämättä hallinnollista rasitetta.
- (43) Asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjuminen edellyttää monialaista koordinoitua ja monitasoista hallintoa, johon osallistuvat Euroopan unioni, kansalliset, alueelliset ja paikalliset tasot, kansalaisyhteiskunta, yhteisötalouden organisaatiot, asuntojen tarjoajat ja henkilöt, joilla on omakohtaista kokemusta asunnottomuudesta.

- (44) Kumppanuudet sellaisten järjestöjen kanssa, jotka tarjoavat tukea asunnottomuutta kokeville henkilöille ja laajemmin asuntomarkkinoilta syrjäytymisen vaarassa oleville henkilöille, voivat vahvistaa julkisia pyrkimyksiä tarjota sosiaalista osallisuutta edistäviä palveluja ja luoda vakaita asumisratkaisuja tietyille kohderyhmille. Tarjoamalla lisäpalveluja, kuten työelämään integroitumista, yhteisötalouden organisaatiot voivat auttaa varmistamaan siirtymän vakaaseen elämään.
- (45) Tehokkaat toimet asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi edellyttävät riittävää, vakaata rahoitusta sekä käytettävissä olevien unionin, kansallisten, alueellisten ja paikallisten varojen tehokasta hyödyntämistä ja koordinoitua jäsenvaltioiden toimivallan ja julkisen talouden kehysten mukaisesti.
- (46) Asunnottomuuden ja asuntomarkkinoilta syrjäytymisen muotojen eurooppalainen luokitus, jäljempänä 'ETHOS-luokitus', kehitettiin kehykseksi, jonka avulla voidaan parantaa asunnottomuuden ymmärtämistä ja mittaamista Euroopassa ja tarjota yhteinen ”kieli” asunnottomuutta koskevaa kansainvälistä tietojenvaihtoa varten. ETHOS-luokitus kattaa kaikki sellaiset asumistilanteet, jotka ovat asunnottomuuden ja asuntomarkkinoilta syrjäytymisen muotoja:
- katuasunnottomuus (asuminen ulkona ilman minkäänlaista suojaa);
 - kodittomuus (tilapäinen asuinpaikka laitoksessa tai turvakodissa);
 - asunnottomuusuhan alaisuus (vakava syrjäytymisen uhka epävarman vuokrasuhteen, hädän, perheväkivallan tai tilapäisen perheen/ystävien luona majoittumisen vuoksi);
 - epäasianmukaiset asuinolot (tilapäiset tai epätavanomaiset rakenteet, huonokuntoinen asunto tai äärimmäisen ahtaat asuinolot),

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

KOHDE

- 1) Rajoittamatta jäsenvaltioiden kansallista toimivaltaa tässä suosituksessa annetaan ohjeita sosiaalisen syrjäytymisen torjumisesta, erityisesti
 - a) jäsenvaltioiden tukemisesta pyrkimyksissä ehkäistä ja torjua asuntomarkkinoilta syrjäytymistä ja erityisesti asunnottomuutta;
 - b) kansallisten, alueellisten ja paikallisten strategisten kehysten suunnittelun, täytäntöönpanon ja parantamisen edistämisestä henkilökeskeisten, asuntolähtöisten ja yhdenmetyjen politiikkojen pohjalta.

MÄÄRITELMÄT

- 2) Tässä suosituksessa tarkoitetaan
 - a) 'asuntomarkkinoilta syrjäytymisellä' tilanteita, joissa yksityishenkilöillä tai kotitalouksilla ei ole mahdollisuutta asianmukaiseen ja/tai turvattuun asuntoon. Tähän kuuluvat varsinkin asunnottomuutta kokevat henkilöt (katuasunnottomat ja kodittomat) sekä henkilöt, jotka elävät vasten tahtoaan epävarmoissa asuinoloissa, kuten epäasianmukaisessa asunnossa tai asunnottomuusuhan alla;
 - b) 'hätmajoituksella' majoituskeskuksia ja muita sen kaltaisia majoipaikkoja, joiden ensisijaisena tarkoituksena on vastata kiireelliseen majoituksen ja peruspalveluiden tarpeeseen;
 - c) 'tilapäisellä majoituksella' määräaikaista asuntoa, jota tarjotaan siksi ajaksi, kun etsitään pitkäaikaista ja turvattua asumisratkaisua;
 - d) 'asuntolähtöisillä lähestymistavoilla' toiminta- ja palveluntarjontamalleja, joissa asetetaan etusijalle asianmukaisten, kohtuuhintaisten, pitkäaikaisten ja turvattujen asuntojen nopea saatavuus ja joita täydennetään tarvittaessa asumisen vakautta ja sosiaalista osallisuutta edistävillä, integroiduilla henkilökeskeisillä tukipalveluilla, kuten asunto ensin -periaatteella.

LAAJA-ALAISET SUOSITUKSET

3) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne

- a) hyväksyvät tai tarkistavat asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjumista koskevat nykyiset kansallisen ja alueellisen tason strategiset kehyksensä ja kehittävät niitä tämän suosituksen mukaisesti henkilökeskeisen, asuntolähtöisen ja yhdenmetyt politiikan pohjalta, jotta voidaan tehostaa toimia asunnottomuuden poistamiseksi Euroopan unionista. Tämä olisi tehtävä yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten sekä muiden asiaankuuluvien kumppaneiden kanssa kunnioittaen samalla toimivallan jakautumista jäsenvaltioissa;
- b) määrittelevät kansallisten olosuhteiden osalta epävarmat asuinolot ottaen erityisesti huomioon köyhyys- tai syrjäytymisriskit;
- c) kehittävät räätälöityjä toimenpiteitä asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjumiseksi sekä ottavat käyttöön henkilökeskeisen ja asuntolähtöisen toimintamallin, joka perustuu soveltuvien osien asuntopolitiikan - toimintamallin ja uusi eurooppalainen Bauhaus -aloitteen periaatteisiin, mukaan lukien osallistamiseen perustuva, paikallislähtöinen ja osallistava suunnittelu, tarjoamalla integroitua palveluja, kuten sosiaalipalveluja, terveydenhuoltoa, pitkäaikaishoitoa ja aktiivisia työvoimapolitiittisia toimenpiteitä, asumistukeen yhdistettynä;
- d) asettavat asiaankuuluvia, aikasidonnaisia, saavutettavissa olevia ja mitattavia tavoitteita Lissabonin julistuksen mukaisesti, mukaan lukien seuraavat:
 - i) jokaiselle katuasunnottomalle ("ensisijaiset asunnottomat"²⁷, jotka asuvat kadulla ilman asuintilojen suojaa) tarjotaan hätämajoitusta;

²⁷ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/543, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2017, väestö- ja asuntolaskennoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 763/2008 soveltamissäännöistä aihealueiden sekä niiden erittelyiden kuvausten osalta (EUVL L 78, 23.3.2017, s. 13).

- ii) hätä- tai tilapäismajoituksessa asuville henkilöille (”toissijaiset asunnottomat”) tai laitoksesta kotiutetuille henkilöille tarjotaan mahdollisimman pian tehokasta tukea, jotta nämä löytäisivät pitkäaikaisen ja turvatun asumisratkaisun.

ASUNTOMARKKINOILTA SYRJÄYTYNEIDEN TAI SYRJÄYTYMISVAARASSA OLEVIEN HENKILÖIDEN TUNNISTAMINEN

4) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne

- a) tehostavat vaikeasti tavoitettavia ryhmiä, kuten asunnottomuutta kokevia henkilöitä, koskevien tietojen keruuta ja kyseisiä ryhmiä koskevia pysyviä seurantamekanismeja ja laativat ilman kohtuutonta hallinnollista rasitetta säännöllisiä, kattavia ja vertailukelpoisia tietoja, mukaan lukien, mahdollisuuksien mukaan ja ilman jäsenvaltioille aiheutuvaa kohtuutonta rasitetta ja kustannuksia, eriteltyt tilastot asuntomarkkinoilta syrjäytymisestä ja asunnottomuudesta kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, noudattaen samalla tietosuojasääntöjä ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen olemassa olevia tietolähteitä;
- b) yhdenmukaistavat perusteet asuntomarkkinoilta syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden tunnistamiseksi asiaankuuluvissa palveluissa, kuten sosiaali-, työllisyys-, koulutus-, oikeus- ja lastensuojelupalveluissa, ja kehittävät nopeaa, tehokasta ja oikea-aikaista tietojenvaihtoa näiden palvelujen välillä;
- c) harkitsevat varhaisvaroitusjärjestelmien kehittämistä tai parantamista asuntomarkkinoilta syrjäytymisvaarassa olevien kotitalouksien tunnistamiseksi, jotta voidaan varmistaa niiden oikea-aikainen tavoittaminen ja ennaltaehkäisevä tuki; määrittävät ja arvioivat asunnottomuutta kokevien henkilöiden ja epävarmoissa asuinoloissa elävien asumistarpeet sekä kehittävät räätälöityjä tunnistamisstrategioita ryhmille, jotka jäävät usein katveeseen tai piiloon.

5) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne

- a) tarjoavat strategisissa kehyksissään asuntomarkkinoilta syrjäytymisen vaarassa oleville tukea asianmukaisen asunnon säilyttämiseen erilaisten kohdennettujen toimenpiteiden, kuten velka- ja asumisneuvonnan, varhaisvaroitusjärjestelmien, hätävuokraustuen, sovittelun ja muiden lieventämistoimien, myös energiaköyhyyteen puuttumisen, avulla sekä varmistavat vammaisille tai pitkäaikaishoidon tarpeessa oleville henkilöille mukautettujen asuntojen saatavuuden sekä esteettömyyden ja kohtuullisen mukauttamisen välttämällä samalla kohtuutonta rakennus- ja peruskorjaustaakkaa;
- b) varmistavat, että erityisesti asuntomarkkinoilta syrjäytymisvaarassa oleville henkilöille tarjolla olevia asumis-, sosiaali- ja toimeentulotukitoimenpiteitä koskevat tiedot ja asunnottomuuteen annettava tuki ovat oikea-aikaisesti ja tehokkaasti saatavilla, myös tarjoamalla tietoa saavutettavissa muodoissa, ja harkitsevat tiedotustoimien toteuttamista tukioikeuksien käyttämättä jättämisen vähentämiseksi;
- c) seuraavat säännöllisesti ja tarvittaessa arvioivat toimeentulotuen, mukaan lukien asumiseen liittyvät tuet, riittävyyttä suhteessa asumiskustannuksiin esimerkiksi hyödyntäen kustannuskehitykseen reagoivia mukautusmekanismeja. Riittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon tarve välttää köyhyysloukut;
- d) ottavat tarvittaessa käyttöön mekanismeja häätöjen estämiseksi sosiaalipalvelujen, toimivaltaisten oikeusviranomaisten ja muiden asiaan liittyvien palvelujen suorittamien ennaltaehkäisevien ja järjestelmällisten toimien avulla. Tällaisiin toimenpiteisiin voi kuulua tehokas tuki häätöuhan alaisille henkilöille vuokratien hoitamiseksi ja, jos häätöä ei voida välttää, aktiivinen apu asianomaisen henkilön tai kotitalouden tarpeisiin räätälöidyn vaihtoehtoisen uuden majoitusratkaisun löytämiseksi;

- e) tehostavat pakkohäätöjen ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja suojatoimia etenkin lapsiperheiden osalta kiinnittäen erityistä huomiota yksinhuoltajatalouksiin. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava avoimet, oikea-aikaiset menettelyt oikeasuhteisuutta, asianmukaista menettelyä ja tehokkaita oikeussuojakeinoja kunnioittaen sekä huomioitava myös vuokranantajien oikeudet;
- f) varmistavat, että yhdeltäkään lapselta ei puutu asianmukaista asuntoa, takaamalla kaikille tarvittaessa oikea-aikaisen ja sopivan vaihtoehtoisen majoituksen säilyttäen samalla perheen yhtenäisyyden lapsen edun mukaisesti;
- g) varmistavat, ettei yksikään lapsi tai nuori aikuinen poistu laitos- tai sijaishoidosta ilman asianmukaista asuntoa ja kattavia tukipalveluja, mukaan lukien taloudellinen tuki ja valmennusohjelmat, joilla autetaan heitä siirtymään pois hoidon piiristä;
- h) ottavat käyttöön varhaista, ennaltaehkäisevää neuvontaa oppilaitoksissa, joka perustuu tarvittaessa olemassa oleviin koulutusneuvontapalveluihin, sekä työympäristöissä että nuorisolaitoksissa, jotta voidaan edistää hätätilanteiden havaitsemista, ehkäistä koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä, helpottaa yksilöiden asianmukaista ohjaamista oikeisiin palveluihin ja ehkäistä lasten ja nuorten asuntomarkkinoilta syrjäytymistä;
- i) tarjoavat neuvontaa ja sosiaalisia tukitoimia ikääntyneille ja vammaisille henkilöille, jotta voidaan ehkäistä heidän syrjäytymistään asuntomarkkinoilta;
- j) varmistavat sellaisten henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun, jotka ovat vaarassa joutua syrjityiksi, kun on kyse asianmukaisten asuntojen ja keskeisten palvelujen saatavuudesta kaiken asuntotarjonnan osalta;
- k) tarjoavat oikea-aikaista ja yksilöllistä tukea eri laitoksista, kuten vankiloista, sairaaloista, kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden majoituskeskuksista tai hoitolaitoksista, poistuville henkilöille heidän pitkäaikaisen asumisensa turvaamiseksi. Tämä koskee myös henkilöitä, joilla on merkittäviä mielenterveyteen, päihteiden väärinkäyttöön tai pitkäaikaishoitoon liittyviä tarpeita. Tätä varten jäsenvaltiot voisivat kannustaa monialaisiin kotiutusprotokolliin, joissa olisivat mukana toimivaltaisia viranomaisia ja asiaankuuluvia palveluntarjoajia, sekä tehostettuihin tukitoimenpiteisiin, joilla pyritäisiin estämään häiriöitä hoitopoluissa.

ASUNNOTTOMUUTTA KOKEVIEN HENKILÖIDEN TUKEMINEN

- 6) Asunnottomuuden tai hätä- tai tilapäismajoituksen tarpeen keston lyhentämiseksi jäsenvaltioille suositellaan, että ne tarjoavat henkilökeskeistä, integroitua ja esteetöntä tukea seuraavien toimien kautta:
- a) helppokäyttöiset ja osallistavat tukijärjestelmät, esimerkiksi yksilöllinen tarvearviointi, räätälöidyt tukisuunnitelmat, erityiset tukitoiminnot (kuten tapausten käsittelijät ja asumisneuvojat) ja kaikkein monimutkaisimmissa tapauksissa palveluohjaus; terveydenhuollon ammattilaisista, sosiaalityöntekijöistä ja ruokapankeista koostuvat yhteystoimintaa ja yhteisöperustaista työtä tekevät monialaiset ryhmät. Yhteystoimintaa tekevät ryhmät voisivat myös tarjota tietoa ja ohjausta helpottaakseen oikeuksien ja keskeisten palvelujen hyödyntämistä, pääsyä väestörekisteriin ja asiakirjojen saatavuutta, pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille integroitumista;
 - b) sen varmistaminen, että kaikissa julkisiin tiloihin liittyvissä yleistä järjestystä koskevissa toimenpiteissä kunnioitetaan asunnottomuutta kokevien henkilöiden ihmisarvoa ja perusoikeuksia;
 - c) standardit, joilla varmistetaan johdonmukaiset, laadukkaat tukipalvelut, mukaan lukien lapsiin kohdistuva tuki;
 - d) keskitetty toimintamalli ja oikea-aikainen, yksinkertaistettu ohjaus asiaankuuluviin sosiaaliturvavirastoihin, sosiaalihuoltoon ja matalan kynnyksen sosiaali- ja terveystalouteen;
 - e) tukijärjestelmät, joilla ehkäistään tarpeetonta perheiden erottamista lapsen edun mukaisesti ja varmistetaan, että yksikään lapsi ei joudu kadulle, hätämajoitukseen, tilapäismajoitukseen tai muihin kodittomuudeksi luettaviin asuinoloihin;
 - f) aktiivinen työllistymistuki esimerkiksi helpottamalla työvoimapalveluihin rekisteröitymistä ja kehittämällä yksilöllisiä polkuja työllistymiseen, sosiaalitukeen, työpaikan säilyttämisen tukemiseen ja työnantajien tukemiseen;

- g) sen varmistaminen, että asunnottomuutta kokevat henkilöt saavat tietoa unionin lainsäädännön²⁸ mukaisista oikeuksistaan avata jäsenvaltion alueella sijaitsevan luottolaitoksen ylläpitämä perusmaksutili ja käyttää sitä riippumatta siitä, onko heillä pysyvä osoite;
- h) vakaiden asumisratkaisujen tarjonnan parantaminen asunnottomuutta kokeville henkilöille, mukaan lukien lapsiperheet, yhteistyössä julkisten ja yksityisten asunnontarjoajien, sosiaalisten vuokra-asuntojen välittäjien ja osallistavien jakomekanismien kanssa yhteistyö- ja yhteisöpohjaisten mallien ja asianmukaisten tukipalvelujen avulla sekä yhteisöperustaisten järjestöjen ja julkisten palvelujen tarjoajien välisen koordinoinnin edistäminen, jotta estetään tuen keskeytyminen sen jälkeen, kun asunto on turvattu;
- i) sen varmistaminen, että hätä- ja tilapäismajoitusta, mukaan lukien sukupuolen mukaan eriytetty majoitus, on saatavilla ja että asumisratkaisut ovat turvallisia, esteettömiä ja tarjoavat asianmukaista tukea sekä vastaavat kaikkien asunnottomuutta kokevien henkilöiden, mukaan lukien lapsiperheet sekä perheväkivallan ja seksuaalisen väkivallan uhrit, tarpeisiin tukien samalla yksilöitä heidän siirtyessään vakaisiin asuinoloihin;
- j) asunnottomuutta kokeneiden henkilöiden aseman ymmärtäminen ja tukeminen parannettaessa tukipalvelujen luottamusta, saatavuutta ja tehokkuutta sekä sosiaalista osallisuutta ja asuntojen saatavuutta helpottavia toimenpiteitä;
- k) toimenpiteet leimautumisen ja syrjivien käytäntöjen ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi asuntojen saatavuuden osalta, kuten avointen kriteerien soveltaminen sosiaaliperusteisten asuntojen jonotuslistoihin, tiedostamattomia ennakoasenteita koskeva koulutus asuntoalan ammattilaisille ja syrjintää kohdanneiden vuokralaisten tukipalvelut;

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/92/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 214).

- l) yhteystoimintaan perustuvien sosiaalitukipalvelujen ja epävirallisilla asuinalueilla asuville henkilöille tarkoitettujen yhteisöllisten ja julkisten palvelujen koordinoinnin vahvistaminen, jotta voidaan parantaa vakaiden ja turvallisten asuinolojen saatavuutta.

RIITTÄVIEN JA TURVATTUJEN ASUMISRATKAISUJEN SAATAVUUS

- 7) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne lisäävät sosiaaliperusteisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa vastatakseen väestötarpeisiin, paikallisiin puutteisiin ja alueellisiin eroihin erityisesti seuraavin keinoin:
 - a) edistetään yksityisten vuokranantajien ja vuokralaisten pitkäaikaisia vuokraehtoja
 - tarjoamalla oikeudellinen kehys, joka helpottaa pitkäaikaisten vuokrasopimusten turvattua ja toimivaa käyttöä;
 - mahdollistamalla oikeasuhteisten taloudellisten kannustimien kohdennettu myöntäminen vuokranantajille tarvittaessa, jotta nämä tarjoaisivat pitkäaikaisia, kohtuuhintaisia ja turvattuja asumisratkaisuja erityisesti lapsiperheille ja nuorille;
 - parantamalla asiaankuuluvien häätömenettelyjen oikeudellista selkeyttä ja tehokkuutta sekä
 - tasapainottamalla pitkäaikaisten vuokra-asuntojen käyttöä lyhytaikaiseen asumiseen, kun se on asianmukaisesti perusteltua;
 - b) varmistetaan, että kunnostuksiin, energiatehokkuuteen ja asuinalueiden elvyttämiseen liittyviin toimenpiteisiin sisältyy sosiaalisia suojatoimia, joilla estetään pakkomuutto;
 - c) kannustetaan sekä julkisia että yksityisiä toimijoita investoimaan uudisrakentamiseen tai olemassa olevien rakennusten kunnostamiseen tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, jotta voidaan laajentaa sosiaalista ja kohtuuhintaista asuntokantaa;
 - d) mahdollistetaan ja tuetaan asumisen kohtuuhintaisuuteen perustuvia toimintamalleja, kuten sosiaalinen ja julkinen asuntotarjonta, asunto-osuuskunnat, rajoitetusti voittoa tavoittelevat asuntoyhtiöt, yhteismaita hallinnoivat yhteisöt, sosiaaliperusteisten vuokra-asuntojen välittäjät sekä muut rajoitetusti voittoa tavoittelevat tai voittoa tavoittelemattomat toimintamallit;

- e) edistetään ja laajennetaan innovatiivisia yhteisasumistapoja, kuten jaetut asuintilat, ryhmätaloalueet, yhteisasuminen ja monisukupolviset asuinjärjestelyt, ja tarvittaessa tarjotaan jaettuja peruspalveluja ja tukipalveluja sekä helpotetaan opiskelijoiden ja nuorten tilapäisiä ja siirtymävaiheen asumisratkaisuja esimerkiksi luomalla yhteyksiä opiskelijoiden ja vajaakäytössä olevien asuntojen asukkaiden välille;
- f) tutkitaan keinoja parantaa kansallisia, alueellisia ja paikallisia suunnittelu- ja lupamenettelyjä asuntorakentamisen nopeuttamiseksi tinkimättä kuitenkaan kestävyysnormeista tai asumisen laadusta ja pyrkien samalla yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja alueelliseen koheesioon sekä vähennetään rakennuspalvelujen tarjoajiin kohdistuvia hallinnollisia esteitä, jotta voidaan tarvittaessa tukea uusien sosiaaliperusteisten ja kohtuuhintaisten asuntojen oikea-aikaista tarjontaa muun muassa ottamalla käyttöön julkisia maa-alueita varmistaen samalla, että alueilta on hyvät yhteydet keskeisiin sosioekonomisiin palveluihin ja toimintoihin;
- g) parannetaan olemassa olevan asuntokannan tehokasta käyttöä erityisesti helpottamalla olemassa olevien rakennusten käyttötarkoituksen muuttamista, kunnostamista ja uudelleenkäyttöä sekä ottamalla käyttöön vapaita asuntoja ja julkisia kiinteistöjä ja rajoittamalla tarpeettomia purkutöitä aina, kun se on mahdollista, samalla kun edistetään toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään ahtaita asuinoloja ja parantamaan asumisen laatua;
- h) parannetaan turvakotien ja siirtymävaiheen asuntojen tarjontaa ja saatavuutta, kunnes pitkäaikaisia ja vakaita asumisratkaisuja on saatavilla;
- i) otetaan huomioon ilmastoon liittyvien tapahtumien vaikutukset asuntotarjontaan, myös syrjäisimmillä alueilla;
- j) osoitetaan tietty osuus uudisrakennuskohteista sosiaaliseen ja kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon paikallisten asuntotarpeiden mukaisesti.

- 8) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne ottavat kansallisissa strategioissaan käyttöön riittävät, ennakoitavat ja kestävät rahoitus- ja investointikehykset, joilla ne voivat täydentää asuntotarjonnan lisäämiseksi toteutettavia toimia. Lisäksi suositellaan, että jäsenvaltiot hyödyntävät kokonaisvaltaisesti saatavilla olevaa EU:n rahoitusta ja rahoitusvälineitä, kuten tulevaa kohtuuhintaisia ja kestäviä asuntoja koskevaa yleiseurooppalaista investointijärjestelyä, josta on ilmoitettu kohtuuhintaista asumista koskevassa eurooppalaisessa suunnitelmassa²⁹. Kyseisillä toimenpiteillä voidaan tehostaa kansallisten ja unionin resurssien käyttöä sekä lisätä pitkäaikaisia, osallistavia ja kohtuuhintaisia asumisratkaisuja muun muassa seuraavasti:
- a) yhteensovitetaan ja koordinoidaan asumisen, yhteiskunnallisen osallisuuden, työllisyyden, koulutuksen, terveydenhuollon, pitkäaikaishoidon sekä kaupunkialueiden elvyttämisen- ja kunnostusmallien resursseja, jotta voidaan tehostaa toimintapolitiikkojen johdonmukaisuutta ja vaikutusta;
 - b) varmistetaan, että julkisesti tuettuihin toimiin sisältyvät tarvittaessa selkeät edellytykset kohtuuhintaisuudelle, saavutettavuudelle, kestävyydelle ja asuntojen osallistavalle kohdentamiselle sekä yhteydet yhteisöpohjaisiin palveluihin;
 - c) toteutetaan innovatiivisia rahoitusmalleja, kuten uusiutuvia rahastoja, vaikuttavuusinvestointirahastoja, sekarahoitusta ja julkisia takauksia, mukaan lukien kustannusperusteiset vuokramallit ja uudelleeninvestointivaatimukset, asuntotarjonnan pitkäaikaisen kohtuuhintaisuuden tukemiseksi ja julkisen ja yksityisen pääoman käyttämiseksi kohtuuhintaisten ja sosiaaliperusteisten asuntojen tuotantoon;
 - d) ehkäistään haitallista keinottelua asuntomarkkinoilla esimerkiksi kehittämällä tehokasta verotuspolitiikkaa ja parantamalla markkinoiden avoimuutta;
 - e) tuetaan hankekehitystä ja tarjotaan teknistä apua paikallis- ja alueviranomaisille, yhteisötalouden organisaatioille ja rajoitetusti voittoa tavoitteleville tai voittoa tavoittelemattomille asuntojen tarjoajille;

²⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (COM(2025) 1025 final):Kohtuuhintaista asumista koskeva eurooppalainen suunnitelma.

- f) edistetään julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia esimerkiksi paikallisviranomaisien, korkeakoulujen, työnantajien, asuntojen tarjoajien ja yhteisötalouden organisaatioiden kanssa sosiaaliperusteisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjoamiseksi, mukaan lukien opiskelijoille, harjoittelijoille, oppisopimuskoulutettaville ja sekakäyttöön tarkoitettut asuntohankkeet;
- g) lisätään investointeja, joilla tuetaan kohtuuhintaisten ja sosiaaliperusteisten asuntojen rakentamista ja kunnostamista, muun muassa ottamalla käyttöön rahoitusvälineitä ja sekarahoitusta nykyisen koheesiopolitiikan puitteissa ja käyttämällä samalla sen väliarvioinnissa³⁰ tarjottuja joustomahdollisuuksia EU:n rahoituksen uudelleenkohdentamiseksi kohtuuhintaisiin asuntoihin, sekä hyödyntämällä tarkistettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevia valtiontukisääntöjä³¹, jotka sisältävät sekä sosiaalista että kohtuuhintaista asumista koskevia luokkia.
- 9) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne tukevat asuntomarkkinoilta syrjäytyneitä henkilöitä asunnon saannissa ja pitämisessä seuraavilla tavoilla:
- a) edistetään pitkäaikaisten ja turvattujen asuntojen saamista asuntolähtöisesti, kuten asunto ensin -mallin mukaisesti, varmistamalla jatkuva rahoitus ja toimenpiteiden monialainen koordinointi;
- b) otetaan käyttöön riittävät, asianmukaiset yhdenmukaiset tukipalvelut, joilla tuetaan siirtymävaiheen lisäksi asianmukaisen ja turvattun asunnon pitämistä. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi tuki asunnon etsimiseen, täydennys- ja uudelleenkoulutus, tuki työllistymiseen ja työpaikan pitämiseen, rahoitus- ja oikeusapu, elämäntaitoja koskeva koulutus sekä seurantatuki, jotta voidaan estää henkilöitä syrjäytymästä uudelleen asuntomarkkinoilta;

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategiaan haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta (EUVL L, 2025/1914, 19.9.2025).

³¹ [Komission päätös \(EU\) 2025/2630, annettu 16 päivänä joulukuuta 2025, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan soveltamisesta valtiontukeen tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisesta palvelusta sekä päätöksen 2012/21/EU kumoamisesta, \(EUVL L, 2025/2630, 19.12.2025\).](#)

- c) parannetaan asianmukaisten asumisratkaisujen saatavuutta asuntomarkkinoilta syrjäytyneille henkilöille, erityisesti niille, joilla on lapsia, ja varmistamalla, että heidät huomioidaan ja asetetaan etusijalle sosiaaliperusteisten asuntojen jakomekanismeissa;
 - d) edistetään riittävän taloudellisen tuen, kuten vuokratakausten, matalakorkoisten lainojen ja asumistuen, saatavuutta sekä helposti saatavilla olevia ohjeita tällaisen tuen saamiseksi ja tarvittavan finanssiosaamisen kehittämiseksi.
- 10) Jäsenvaltioille suositellaan, että toteuttavat kohdennettuja toimenpiteitä, joilla tuetaan asuntomarkkinoilta syrjäytyviä pienituloisia nuoria, myös opiskelijoita, sillä syrjäytyminen voi olla esteenä korkeakoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen sekä harjoitteluun tai oppisopimusohjelmiin pääsyyllä ja niiden suorittamiselle. Tätä tavoitetta voidaan edistää esimerkiksi seuraavilla toimilla:
- a) luodaan tehokkaita verkostoja nuorten hyvinvointipalvelujen ja yleisten sosiaalipalvelujen välille ja hyödynnetään niitä, jotta nuoret voivat löytää asianmukaisia asumisratkaisuja, jotka vastaavat heidän perhe-, koulutus- ja työllisyystarpeitaan;
 - b) lisätään kohtuuhintaisten opiskelija-asuntojen tarjontaa lähellä oppilaitoksia, myös vaihto-opiskelijoille ja ulkomailla harjoittelussa oleville opiskelijoille;
 - c) tarjotaan helposti saatavilla olevaa ohjausta ja käytännön tukea vuokralaisen oikeuksia ja hallinnollisia menettelyjä koskevissa asioissa, myös oppilaitosten neuvontapalvelujen kautta;
 - d) säädetään sellaisista vero- ja rahoitustoimenpiteistä, kuten matalakorkoisista lainoista, joilla autetaan vähävaraisia opiskelijoita ja nuoria löytämään asunto;
 - e) toteutetaan kohdennettuja toimenpiteitä, joilla parannetaan maaseudulla, syrjäisillä alueilla ja epäsuotuisilla alueilla asuvien, asuntomarkkinoilta syrjäytymisvaarassa olevien nuorten mahdollisuuksia saada asianmukainen ja kohtuuhintainen asunto.

- 11) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne yhdistävät kansallisissa strategiakehyksissään henkilökeskeiset politiikat paikallälähtöisiin politiikkoihin (kuten kaupunkisuunnitteluun ja elvyttämiseen, paikalliseen talouskehitykseen ja liikennepolitiikkaan), jotta vältetään työllisyysmahdollisuuksien ja kohtuuhintaisen asumisen väliset epäsuhdat erityisesti aloilla, joilla on avoimia työpaikkoja.
- 12) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne toteuttavat toimenpiteitä, joilla tuetaan pitkäaikaishoitoa tarvitsevien vammaisten henkilöiden ja ikääntyneiden, erityisesti köyhyysvaarassa olevien, asuntojen mukauttamista. Tavoitteena on mahdollistaa asuminen kotona mahdollisimman pitkään ja siten välttää asuntomarkkinoilta syrjäytyminen. Nämä toimenpiteet olisi suunniteltava siten, että vältetään kohtuuttomat rakennus- ja kunnostustaakat. Tällaisilla toimenpiteillä edistetään itsenäistä asumista ja yhteisöön osallistumista ja vältetään eriytettyjen asumisjärjestelyjen luomista.

SEURANTA, ARVIOINTI JA HALLINTO

- 13) Jäsenvaltioille suositellaan, että ne
- a) ottavat käyttöön tulosindikaattoreihin perustuvia kohdennettuja ja oikeasuhteisia seuranta- ja arviointimekanismeja, joilla arvioidaan asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden torjuntaa koskevien strategioiden tehokkuutta, ja toteuttavat tarvittaessa poliittisia mukautuksia lisäämättä hallinnollista raskautta;
 - b) raportoivat komissiolle viiden vuoden välein kansallisten seurantatoimiensa tuloksista ja tämän suosituksen täytäntöönpanon edistymisestä hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia raportointimekanismeja;
 - c) varmistavat tehokkaan monitasoisen hallinnon ja koordinoinnin kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välillä sekä yhteistyön asiaankuuluvien sidosryhmien, mukaan lukien yliopistot, ammatillisen koulutuksen järjestäjät, paikalliset työnantajat ja kansalaisyhteiskunta, sekä yhteisötalouden organisaatioiden ja asuntojen tarjoajien kanssa;

- d) yksinkertaistavat oikeudellisia ja hallinnollisia kehyksiä hallinnollisen taakan keventämiseksi ja varmistavat asuntojen ja niihin liittyvien sosiaali-, terveys-, koulutus-, työllisyys- ja yhteisöpohjaisten tukipalvelujen oikea-aikaisen, yksinkertaistetun saatavuuden;
- e) vahvistavat sellaisten palvelujen valmiuksia ja laatua, joiden tarkoituksena on tukea asuntomarkkinoilta syrjäytyneitä henkilöitä, muun muassa kouluttamalla palveluja tarjoavaa henkilöstöä ja varmistamalla, että heillä on selkeä vastuunjako ja riittävät resurssit;
- f) varmistavat asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden ehkäisemistä ja vähentämistä koskevien politiikkojen suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja arvioinnissa, että työhön otetaan mukaan merkityksellisellä tavalla henkilöt, joilla on omakohtaista kokemusta asuntomarkkinoilta syrjäytymisestä ja asunnottomuudesta, kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja yhteisötalouden organisaatiot erityisesti paikallistasolla;
- g) jatkavat yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden sekä eri tasoilla toimivien yksityisten ja julkisten sidosryhmien kanssa tukeakseen tiedon jakamista, edistääkseen keskinäistä oppimista, johdonmukaista palvelujen tarjoamista ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa sekä varmistaakseen tehokkaan politiikan suunnittelun ja täytäntöönpanon asuntomarkkinoilta syrjäytymisen alalla;
- h) edistävät aktiivisesti asunnottomuuden vähentämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin työtä keskeisenä jäsenvaltioiden, alue- ja paikallisviranomaisten, Euroopan komission, Euroopan parlamentin, Euroopan alueiden komitean, Euroopan talous- ja sosiaalikomitean ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien välisen koordinoinnin, vaihdon ja yhteistyön alustana muun muassa jakamalla tietoa, keräämällä näyttöä, koordinoimalla toimintapolitiikkoja, keskinäisellä oppimisella ja helpottamalla rahoituksen saatavuutta sekä toimimalla yhteistyössä sosiaalisen suojelun komitean ja eurooppalaisen asuntoallianssin työvirtojen kanssa;
- i) edistävät sellaisten työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistumista, joilla on keskeinen rooli asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjunnassa, jotta varmistetaan, että EU:n politiikat heijastavat tosielämän olosuhteita, minkä vuoksi työhön otetaan mukaan henkilöitä, joilla on omakohtaista kokemusta asuntomarkkinoilta syrjäytymisestä.

- 14) Neuvosto suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen
- (a) helpottaa ja tukea asunnottomuuden vähentämistä käsittelevää eurooppalaista foorumia
 - i) sen kehittäessä monivuotisia työohjelmia jäsenvaltioiden tukemiseksi tässä suosituksessa esitettyjen toimien täytäntöönpanossa,
 - ii) sen keskinäistä oppimista koskevien toimien jatkamisessa;
 - (b) tarkastella tämän suosituksen täytäntöönpanon edistymistä ja raportoida siitä neuvostolle viiden vuoden kuluttua suosituksen antamisesta jäsenvaltioiden kertomusten perusteella;
 - (c) tehostaa tiedotus- ja viestintätoimia ja lisätä tiedottamista saavutuksista ja hyviä käytäntöjä koskevista esimerkeistä, myös EU:n varojen käytöstä asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumiseen, unionin tasolla sekä jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien sidosryhmien keskuudessa.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*